

Roll No.....

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 11

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 809

नव्यव्याकरणम्

पञ्चम-प्रश्नपत्र

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देश : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः ।

1. निम्नलिखितेषु बहुविकल्पेषु सत्यं चिनुत -

2×5=10

(i) लुल् प्रत्ययस्य विधानं भवति ।

(क) कर्मणि

(ख) कर्तरि

(ग) भावे

(घ) भावकर्मणोः

(ii) आतश्चोपसर्गे इति सूत्रस्य उदाहरणं अस्ति ।

(क) लिखः

(ख) धमः

(ग) सुग्लः

(घ) धयः

(iii) अष्टाध्यायी इत्यस्य प्रणेता अस्ति ।

(क) पतंजलिः

(ख) पाणिनिः

(ग) भट्टोजिः

(घ) कैयटः

(iv) भट्टोजिदीक्षितः कृतवान् ।

(क) सिद्धान्तकौमुदीम्

(ख) महाभाष्यम्

(ग) काशिका

(घ) वार्तिकानि

(v) कृत् प्रत्ययस्य विधानं भवति ।

(क) धातोः

(ख) प्रातिपदिकात्

(ग) उभयोः

(घ) तद्धितान्तात्

2. रिक्त स्थानानि पूरयत -

2×5=10

(i) वाक्यपदीयस्य लेखकः अस्ति ।

(ii) वैयाकरण सिद्धान्तकौमुदीम् लिखितवान् ।

(iii) कर्मण्यण् इति सूत्रेण प्रत्ययस्य विधानं भवति ।

(iv) चरेष्टः इत्यनेन प्रत्ययः भवति ।

(v) क्तिन् प्रत्ययस्य विधानं सूत्रेण भवति ।

3. उचितं योगं कुरुत :-

2×5=10

(i) पाणिनिः	(क) कारकः
(ii) पतंजलिः	(ख) गतिः
(iii) वुल्	(ग) शब्देन्दुशेखरः
(iv) क्तिन्	(घ) अष्टाध्यायी
(v) नागेशभट्टः	(ङ) महाभाष्यम्

4. निम्नलिखितवाक्येषु सत्यं असत्यं वा चिनुत :-

2×5=10

(i) कात्यायनः वार्तिककारः अस्ति ।	(सत्यम्/असत्यम्)
(ii) वैयाकरणभूषणसारस्य प्रणेता कौण्डिनः अस्ति ।	(सत्यम्/असत्यम्)
(iii) तुमुन् प्रत्ययस्य विधानं भूतार्थे भवति ।	(सत्यम्/असत्यम्)
(iv) शतृप्रत्ययः आत्मनेपदधातोः भवति ।	(सत्यम्/असत्यम्)
(v) क्तिन् प्रत्ययः कर्त्तरि भवति ।	(सत्यम्/असत्यम्)

5. निम्नलिखित प्रश्नानां एकशब्देन उत्तरं ददातु :

2×5=10

(i) नन्दनः इत्यत्र कः प्रत्ययः अस्ति ?
(ii) कुरुचरः इत्यत्र कः प्रत्ययः विद्यते ?
(iii) स्त्रियाभिक्तिन् इत्यनेन कः प्रत्ययः भवति ?
(iv) क्त्वा प्रत्ययस्य विधानं कस्मिन्नर्थे भवति ?
(v) प्रौढमनोरमाकारः कः अस्ति ?

6. निम्नलिखित प्रयोगयोः कश्चित् एकः साधनीयः - 5 अंक
कारकः, जनार्दनः ।
7. प्रज्ञः, कुम्भकारः, एतयोः प्रयोगयोः कमपि एकं प्रयोगं साधयत ? 5 अंक
8. निम्नलिखितेषु कमपि एकं प्रयोगं साधयत - 5 अंक
इच्छति भोक्तुम्, चयः, स्तुतिः ।
9. भुक्त्वाव्रजति, चितिः, एतयोः प्रयोगयोः कश्चित् एकः साधनीयः । 5 अंक
10. निम्नलिखितेषु केचन त्रयः प्रयोगाः साधनीयाः - 15 अंक
कुटिता, मधुसूदनः, लवणः गृहम् पिबः ।
11. पाणिनेः जीवनपरिचयं लिखत । 15 अंक

अथवा

भट्टोजिदीक्षितस्य परिचयं ददातु ।